

Statistieken mbo mobiliteit

september 2016

Internationale mobiliteit van studenten in het mbo, 2011-2014

In het Bruges Communiqué van 2010 sprak de Raad van ministers, die verantwoordelijk is voor beroepsonderwijs, met de Europese sociale partners en de Europese Commissie een benchmark af voor mobiliteit in het middelbaar beroepsonderwijs. In 2020 moet zes procent van alle 18 tot 34 jarigen met een initiële beroepsgerichte kwalificatie tijdens hun opleiding minimaal twee weken voor studie of stage in het buitenland verblijven.¹

Deze rapportage tot en met het schooljaar 2014-15 is het eerste complete overzicht van uitgaande mobiliteit van studenten in het Nederlandse mbo. Resultaten over gediplomeerden uit schoolverlatersonderzoeken worden gecombineerd met gegevens over geregistreerde internationale beroepspraktijkvormingsovereenkomsten. Het resultaat is een zo volledig mogelijk beeld, dat genoeg details biedt voor verdere analyse.

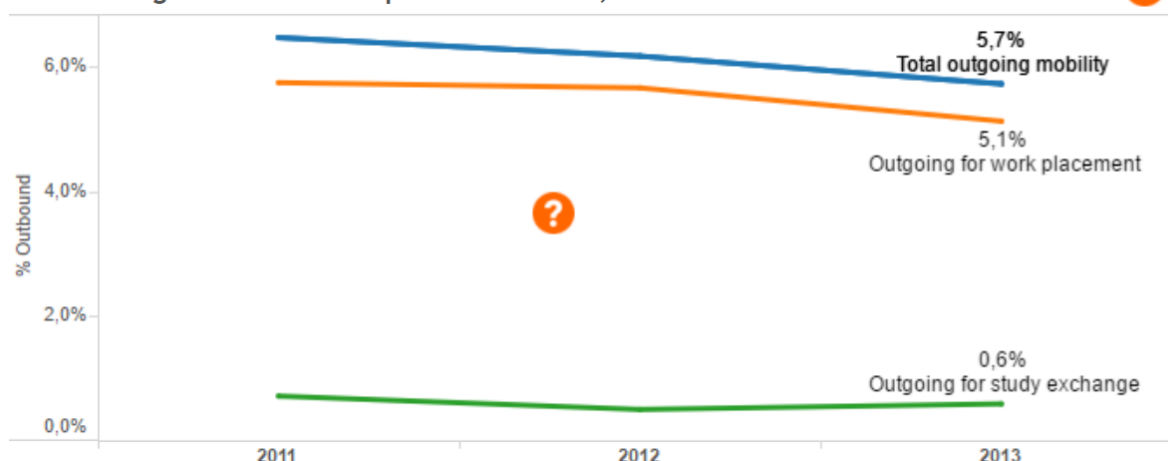
¹ [Bruges Communiqué](#), website van de European Commission.

Totaal uitgaande mobiliteit

In het schoolverlatersonderzoek gaf 5,1 procent van alle mbo-gediplomeerden uit 2013 aan dat ze naar het buitenland waren geweest voor een stage van tenminste twee weken. Dit is naar schatting 8.300 op een totaal van iets meer dan 160.000 mbo-afgestudeerden. Dit is 0,7 procent minder dan bij de groep mbo-gediplomeerden uit 2011, toen 5,8 procent van de gediplomeerden (ongeveer 8.900) stage had gelopen in het buitenland.²

In hetzelfde schoolverlatersonderzoek gaf 0,6 procent van alle gediplomeerden aan dat ze naar het buitenland waren geweest voor een studie-activiteit van tenminste twee weken. Dit is ongeveer 1.000 gediplomeerden, vergelijkbaar met het aantal gediplomeerden uit 2011 en 2012. Als we beide vormen van buitenlandverblijf bij elkaar optellen, komen we op een totaal van 5,7 procent (geschat aantal 9.300) van gediplomeerden met een buitenlandervaring in de vorm van stage of studie. Dit is net onder de benchmark van zes procent voor 2020. Hier is ruimte voor verbetering.

Dutch VET graduates with experience abroad, share of total

Geregistreerde internationale stages

Sinds 2012 zijn er gegevens over het aantal internationale beroepspraktijkvormingsovereenkomsten (IBPVO's).³ De registratie van internationale stages is de laatste jaren beduidend verbeterd.

In 2014-15 waren er bijna 7.000 geaccrediteerde buitenlandse stages. Hoewel dit aantal niet kan worden vergeleken met voorgaande jaren, is er in ieder geval een verschil van 1.300 studenten met de geschatte 8.300 gediplomeerden met een buitenlandse stage uit 2013.

Naast het verschil in de periode en het verschil tussen gediplomeerden en huidige studenten, worden ook niet alle stages in het buitenland via een IBPVO geaccrediteerd. In deze categorie vallen stages in het buitenland die regulier in het programma zijn opgenomen⁴ en stages buiten het formele programma om (*free movers*).

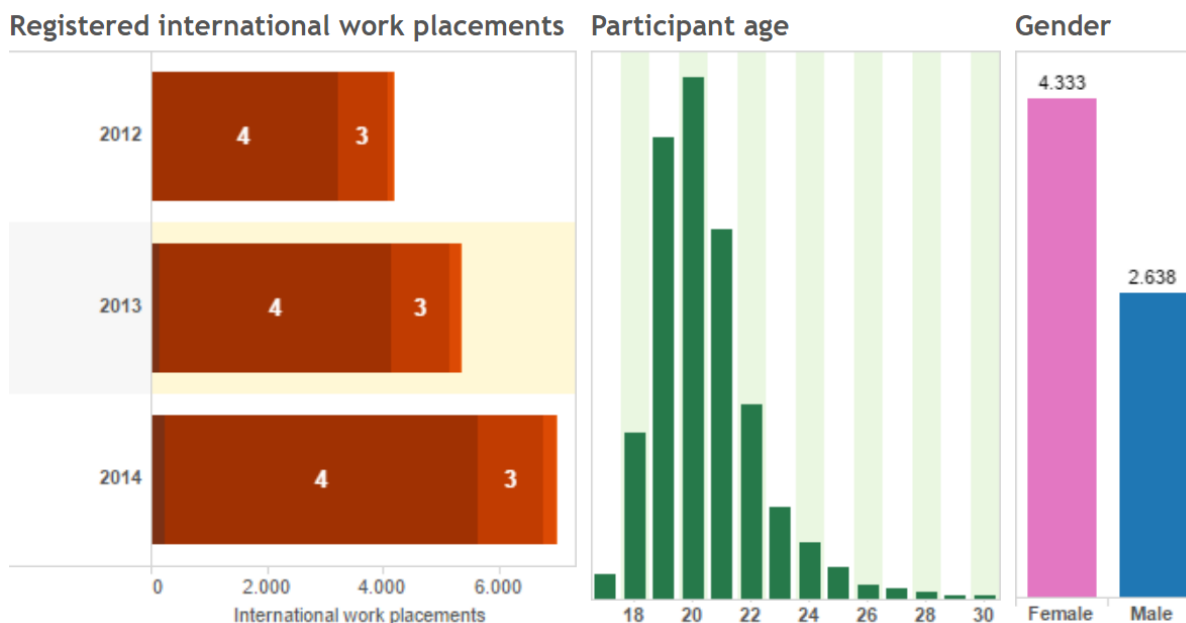
² Buitenlandverblijf van minder dan twee weken uitgezonderd. Gegevens afkomstig van de jaarlijkse [ROA VET graduate monitor](#) (schoolverlatersonderzoek). Gegevens zijn openbaar beschikbaar met een geregistreerd [DANS account](#).

³ <https://www.s-bb.nl/bedrijven/beroepspraktijkvorming>. mbo-scholen rapporteren aan DUO hoeveel van hun studenten met zo'n beroepspraktijkvorming een stage hebben gelopen. SBB controleert de accreditatie van deze buitenlandse leerbedrijven. Van de buitenlandse stageplaatsen is het bedrijf, de stad en het land bekend; naast kwalificatie, sectorkamer, niveau, geslacht en leeftijd.

⁴ Bijvoorbeeld 'Loopbaan en burgerschapvorming'.

Het percentage mobiele studenten gebaseerd op het aantal IBPVO's, kan niet direct worden vergeleken met het percentage gediplomeerden met buitenlandervaring. Men zou het jaarlijkse percentage uitgaande studenten met een IBPVO moeten vermenigvuldigen met de gemiddelde nominale studieduur, en daarna moeten corrigeren voor eventuele studenten die tweemaal met een IBPVO een stage in het buitenland liepen. Zo kan men een betere inschatting maken van het aandeel studenten dat een stage in het buitenland met een IBPVO laat registreren.

Het eerste dat opvalt binnen de geregistreerde internationale stages is dat veruit de meeste mobiliteit plaatsvindt binnen opleidingen op niveau 4. In mindere mate komt mobiliteit ook voor op niveau 3. Studenten van niveaus 1 en 2 gaan nauwelijks zelfstandig in het buitenland op stage. Programma's op niveau 1 en 2 zijn meestal korter dan op niveaus 3 en 4. Ook is de gemiddelde leeftijd op deze niveaus lager. Tot slot zijn studenten op niveau 1 en 2 afhankelijker van hun docent en school, wat de kans verkleint dat ze een zelfstandig buitenlandverblijf organiseren. De lengte van het programma, leeftijd en zelfstandigheid zijn de belangrijkste factoren waardoor studenten op de lagere niveaus minder internationale stages doen.

Vrouwen vaker mobiel

Opvallend is dat praktisch alle studenten die met een IBPVO een buitenlandse stage volgen, tenminste 18 jaar oud zijn. Meer dan twee-derde van alle uitgaande studenten zijn tussen de 19 en 21 jaar.

Vrouwelijke mbo-studenten zijn bijna tweemaal zo mobiel als mannelijke. De 4.329 vrouwen met een IBPVO maakten in het schooljaar 2014-15 1,9 procent uit van alle vrouwen in een mbo-studie. Voor de 2.636 mannen was dit slechts 1,1 procent. De oververtegenwoordiging van vrouwen in uitgaande mobiliteit is een bekend fenomeen uit het hoger onderwijs: in het programma Erasmus+ is 60 procent van alle deelnemers vrouw.⁵

⁵ [Erasmus Statistics](#) gepubliceerd door de Europese Commissie DG EAG.

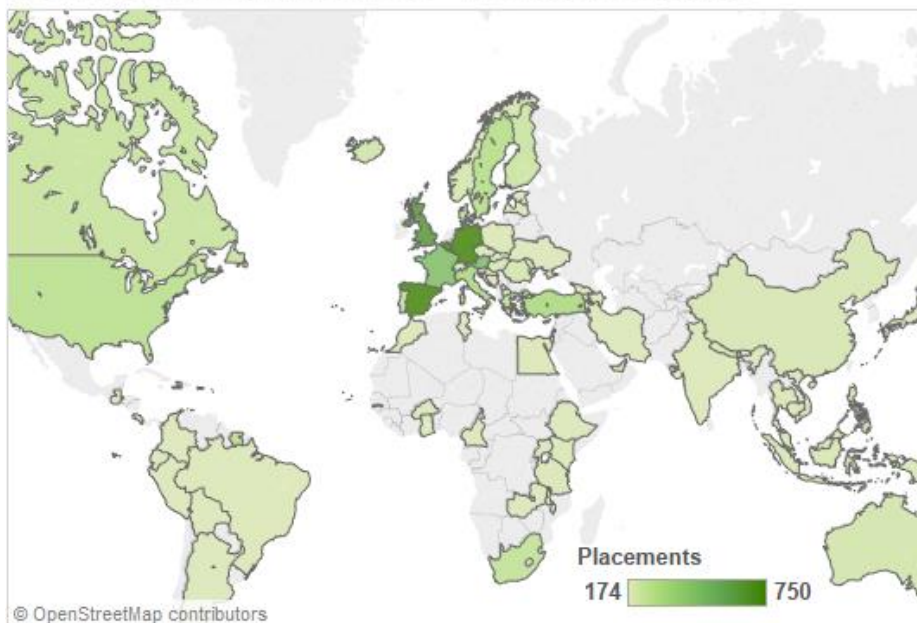
Aan de ene kant hebben sommige studierichtingen veel vrouwelijke studenten die simpelweg erg mobiel zijn. De opleiding Luchtvaartdienstverlener is goed voor een meerderheid van alle uitgaande mobiliteit in de sectorkamer Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem. Aan de andere kant zijn mannen in de zorg, welzijn en sport juist veel mobieler dan de vrouwen. Hier zijn het de Sport- en bewegingsleiders die een meerderheid van alle uitgaande mobiliteit vormen. Meer onderzoek is nodig naar de factoren die deze genderverdeling verklaren.

Landen van bestemming

De populairste bestemmingen voor studenten met een IBPVO liggen allemaal in Europa. Spanje, België, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Oostenrijk vormen de top vijf. Dit heeft te maken met toegankelijkheid, kosten en de mogelijkheden van het programma Erasmus+. Van de bijna 7.000 studenten met een IBPVO liepen 1.350 stage buiten de EU. Curaçao, Turkije, de Verenigde Staten, Zuid-Afrika en Canada zijn hier de populairste bestemmingen.

Er zijn opvallende verbanden tussen landen van bestemming, sectorkamers en kwalificaties. Spanje, Frankrijk en Italië zijn populair bij studenten in de sector toerisme. België, Oostenrijk en Duitsland zijn favoriet bij studenten in zorg, welzijn en sport. Het Verenigd Koninkrijk scoort weer hoog bij bedrijfs ondersteunende diensten, veiligheid en handel.

Registered outbound placements - destination countries:

Top countries

Spain	1.330
Belgium	1.119
Germany	758
United Kingdom	625
Austria	381
France	371
Curaçao	302
Malta	219
Turkey	178
Italy	174

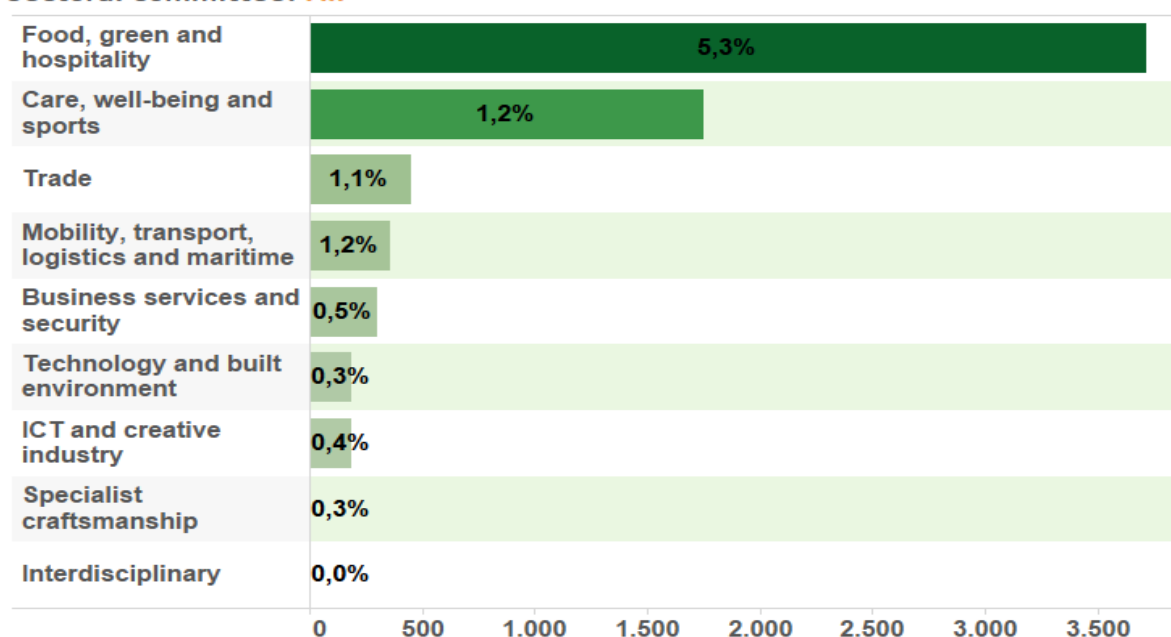
Sectorkamers en kwalificaties

Voedsel, groen en gastvrijheid heeft de meeste geregistreerde stages in het buitenland, in absolute aantallen studenten (3.737) en als percentage van de populatie (5,3 procent). Dit maakt ze 4,5 maal zo mobiel als andere studenten. De meeste uitgaande mobiliteit in deze sector komt van studenten die worden opgeleid tot Manager/ondernemer horeca, Leidinggevende leisure & hospitality en Leidinggevende travel & hospitality.

Zorg, welzijn en sport heeft het op één na hoogste aantal IBPVO's (1.752), met een relatief aandeel van 1,2 procent uitgaande mobiliteit op jaarbasis. Kwalificaties die bepalend zijn voor het internationale gezicht van deze sector zijn Mbo-Verpleegkundige en Onderwijsassistent voor de vrouwen en alles gerelateerd aan sport en bewegen voor de mannen.

In absolute aantallen hebben de andere sectoren veel minder mobiliteit. Relatief scoren Handel (1,1 procent per jaar) en Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem (1,2 procent per jaar) gemiddeld. De rest heeft een mobiliteit onder het gemiddelde.

Sectoral committee: All

Conclusie

Van alle gediplomeerden uit het mbo in 2013, deed 5,7 procent een buitenlandse studie of stage van tenminste twee weken. Registratie van IBPVO's is sinds 2012-13 verbeterd, met als gevolg bijna 7.000 registreerde stages in 2014-15. De verwachting is dat deze registratie in de toekomst verder verbetert.

Uit deze registraties kunnen we opmaken dat het meestal volwassen studenten van niveau 3 en 4 zijn die voor een stage naar het buitenland gaan. Vrouwen zijn bijna twee keer zo mobiel als de mannen. De populairste bestemmingen liggen allemaal in Europa: Spanje, België, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Oostenrijk. De vijf populairste landen buiten de EU zijn Curaçao, Turkije, de Verenigde Staten, Zuid Afrika en Canada. Er zijn zeer grote verschillen tussen sectorkamers, met Voedsel, groen en gastvrijheid als meest mobiele sector. Deze studenten zijn 4,5 maal zo mobiel als studenten in andere sectoren.

Vervolgonderzoek

Vervolgonderzoek is nodig op tenminste vijf aspecten van uitgaande mobiliteit.

1. Onderzoek met beschikbare gegevens uit het programma Erasmus+. Welk deel van de uitgaande mobiele studenten gebruikt het programma?

2. Een gedetailleerde analyse van de IBPVO kan vragen beantwoorden per school of kwalificatie. Welke scholen en opleidingen zijn het meest mobiel?
3. Waarom zijn sommige sectoren, scholen en kwalificaties mobieler dan andere? Welke goede voorbeelden kunnen stakeholders inzetten om hun mobiliteit te verbeteren?
4. Wat is de toegevoegde waarde van een buitenlandervaring voor een mbo-student? Wat betekent een verblijf in het buitenland voor je kansen op school, in een vervolgopleiding en op de arbeidsmarkt?
5. Tot slot zou een goede analyse van de behoefte van werkgevers op de arbeidsmarkt aan internationale vaardigheden helpen om sectoren en kwalificaties te selecteren waarin meer mobiliteit gewenst is. Wanneer is een buitenlandervaring nu echt gewenst door werkgevers?